

NODOKĻU ADMINISTRĒŠANAS PROBLĒMAS *TAX ADMINISTRATION PROBLEMS*

Jeļena Līksniņa

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, js19084@edu.rta.lv, Rēzekne, Latvija
Zinātniskā vadītāja Dr.oec. **Iveta Mietule**

Abstract. *Tax administration is a critical function of government responsible for the collection, management, and enforcement of tax laws and regulations. Effective tax administration is crucial for ensuring government revenue and fostering a fair business environment. Complex tax laws and procedures often lead to compliance difficulties for both taxpayers and tax authorities, resulting in errors in tax reporting and incomplete tax collection. Enhancing tax legislation, strengthening enforcement mechanisms, and investing in modern technologies are crucial steps to combat tax evasion and streamline tax administration processes. Furthermore, simplifying tax procedures, providing taxpayer education, and improving communication channels can promote compliance and foster trust in the tax system.*

Keywords: *administration, government, legislation, tax.*

Ievads

Nodokļu administrēšana ir sarežģīts process, kura mērķis ir nodrošināt taisnīgas likumdošanas izveidošanu, nodrošinot nodokļu un nodevu iekasēšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Nodokļu administrēšana ir viens no svarīgākajiem procesiem jebkurā valstī, kas ir nozīmīgs valsts pārvaldes uzdevums, kas nodrošina ieņēmumu gūšanu un budžeta veidošanu (*Par nodokļiem un nodevām, 1995*).

Efektīva nodokļu administrēšana ir svarīga ne tikai valsts budžeta ieņēmumu nodrošināšanai, bet arī taisnīgai nodokļu sloga sadalei un uzņēmējdarbības vides veicināšanai. Ja nodokļu sistēma ir sarežģīta un neefektīva, tas ar atturēt uzņēmumus no investīcijām un radīt neefektīvu konkurences situāciju. Latvijā nodokļu administrēšanas sistēma nepārtraukti attīstās, bet tomēr pastāv dažādas problēmas, kas kavē nodokļu administrēšanas efektivitātes procesu.

Pētījuma mērķis: izanalizēt nodokļu administrēšanas problēmas Latvijā.

Pētījuma uzdevumi:

- 1) izpētīt informāciju par nodokļu administrēšanu Latvijā;
- 2) apskatīt nodokļu administrēšanas problēmu būtību Latvijā;
- 3) izpētīt jauno nodokļu maksātāju reitinga sistēmu;
- 4) izpētīt nodokļu maksātāju reitingu sistēmas nepilnības;
- 5) izdarīt secinājumus un sniegt priekšlikumus.

Pētījuma aptvertais laika periods: 2023.gada jūnijs – 2024.gada februāris.

Pētījuma metodes: loģiski konstruktīvā metode, monogrāfiskā jeb aprakstošā metode, analīzes metode.

Nodokļu administrēšana Latvijā

Nodokļu administrēšana ir būtisks elements valsts funkciju nodrošināšanai. Nodokļu administrēšana ir ekonomisko, tiesisko un tehnisko paņēmieni kopums, kas ar dažādu paņēmieni un metodisko līdzekļu palīdzību pilnveido, kā arī nosaka nodokļu administrēšanas attīstību (*Joppe, 2008*).

Latvijas nodokļu administrēšanas sistēma ir vērsta uz nodokļu un nodevu iekasēšanu no juridiskām un fiziskām personām, nodokļu kontroli, nodokļu politikas un normatīvo aktu izstrādi. Nodokļu administrēšanas process Latvijā ir reglamentēts ar likumdošanu. Latvijā galvenos nodokļu administrēšanas procesu veic Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk - VID), Finanšu ministrija (*Par nodokļiem un nodevām, 1995*).

Valsts ieņēmumu dienests ir galvenā nodokļu administrēšanas iestāde Latvijā, kam ir šādas funkcijas:

- nodokļu maksātāju reģistrēšana un apkalpošana;
- nodokļu likumdošanas piemērošana un uzraudzība;
- nodokļu maksātāju deklarāciju pieņemšanu un izskatīšanu;
- nodokļu aprēķināšanu un iekasēšanu;
- nodokļu kontrole, revīzijas veikšana, soda naudas aprēķināšanu par nodokļu pārkāpumiem;
- nodokļu kravāšanas un ēnu ekonomikas mazināšanu (*Par nodokļiem un nodevām, 1995; Valsts ieņēmumu dienests, 2023*).

Valsts ieņēmumu dienesta darbība ir ļoti nozīmīga Latvijas budžeta sistēmā, jo VID nodrošina nodokļu ieņēmumu gūšanu un veicina godīgu konkurences vidi Latvijas tautsaimniecībā.

Finanšu ministrijai ir svarīga loma Latvijas nodokļu administrēšanas sistēmas izstrādē un uzraudzībā. Savukārt Finanšu ministrija ir atbildīga par nodokļu politikas izstrādi, nodokļu likumu un noteikumu pieņemšanu un vispārējo nodokļu sistēmas pārvaldību. Tā ietekmē nodokļu politikas virzienu, nodokļu likumu un noteikumu saturu, kā arī nodokļu administrēšanas procesu kopumā. Finanšu ministrija uzrauga Valsts ieņēmumu dienesta darbību nodokļu administrēšanas jomā, kā arī vērtē tās darbības efektivitāti (*Finanšu ministrijas nolikums, 2003*).

Nodokļu maksātāju reitinga sistēma Latvijā

Latvijā 2024.gada 1.janvārī ir ieviesta jauna nodokļu maksātāju reitinga sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt nodokļu maksātāju caurskatāmību, popularizēt nodokļu nomaksu, kā arī veicināt nodokļu maksātāju un Valsts ieņēmumu dienesta efektīvu sadarbību. Pirmos mēnešus nodokļu maksātāja reitinga sistēma bija redzama tikai pašam nodokļu maksātājam, savukārt kopš 2024.gada marta šī informācija kļuva pieejama ikkatram, ko var aplūkot Valsts ieņēmumu dienesta publiskojamo datu bāzēs (*Finanšu ministrija, 2023*).

Reitinga sistēmā tiks pārskatīta vismaz četras reizes gadā, katru ceturksni. Nodokļu maksātāju reitings katru ceturksni var mainīties, atkarībā no nodokļu maksātāja nodokļu saistību raksturojošiem radītājiem. Piešķirot nodokļu maksātājiem vērtējumu, Valsts ieņēmumu dienests izvērtē katra nodokļu maksātāja sekojošas nodokļu saistītu izpildes radītāju kopas:

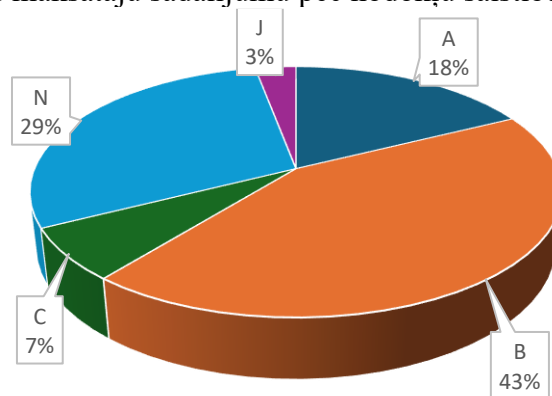
- **Reģistrācijas dati.** Valsts ieņēmumu dienests izvērtē, vai uzņēmumam nav apturēta saimnieciskā darbība, nav uzsākts maksātspējas process, vai tas nav izslēgts no pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātāju reģistra, kā arī citus faktorus, kas var ietekmēt nodokļu saistības izpildi.
- **Deklarāciju un pārskatu savlaicīgu iesniegšanu.** Tiek izvērtēts, vai nodokļu maksātājs visas atskaites iesniedz laicīgi, vai nav nokavēti iesniegšanas termiņi, vai visas nepieciešamās atskaites tiek iesniegtas.
- **Nodokļu samaksa.** Valsts ieņēmumu dienests izvērtē nodokļu maksātāju saistību izpildi, pārbauda vai visi nodokļi un nodevas tiek maksāti laikus un pilnā apmērā.
- **Sodi un VID aprēķinātie nodokļu maksājumi.** Valsts ieņēmumu dienests izvērtē nodokļu maksātājiem uzrēķinātus nodokļus, sodus par pārkāpumiem u.c. Izvērtējot šo radītāju VID ņem vērā vai uzrēķinātu nodokļu un sodu apmēra īpatsvars nav liels, salīdzinot ar pārējiem nodokļu maksājumiem, ja šis īpatsvars nav liels, tas var neliecināt par smagu pārkāpumu.
- **Darba samaksas novērtējums.** Valsts ieņēmumu dienests apkopo bruto darba samaksu uzņēmumā, ko salīdzina ar vidējo bruto darba algu valstī.

- **Nodokļu deklarēšanas risku novērtējums.** Nodokļu maksātāja reitingu var samazināt Valsts ieņēmumu dienesta analīzes rezultātā atklātie riski (*Valsts ieņēmumu dienests, 2024b*).

Nodokļu maksātāji kopš 2024.gada 1.janvāra ir iedalīti piecās grupās:

- **A līmenis:** uzņēmumam ir laba nodokļu saistību izpilde, nodokļu maksātājs laikus un pilnībā samaksā nodokļus, kā arī tam nav būtisku pārkāpumu.
- **B līmenis:** nodokļu maksātājam ir jāuzlabo saistību izpilde, šādiem uzņēmumiem ir jāuzlabo savas saistības ar valsti, laicīgi jāsniedz deklarācijas, veikt nodokļu maksājumus, uzlabot darba algas izmaksas un novērts iespējamus riskus.
- **C līmenis:** nodokļu maksātājam ir pārkāpumi saistību izpildē, šī līmeņa nodokļu maksātāji ir izslēgti no PVN reģistra, tiem var būt apturēta saimnieciskā darbība, šo uzņēmumu darbība kopumā ir vērtējama kritiska ir iespējamie vairāki riski.
- **N līmenis:** neaktīvs nodokļu maksātājs, šī līmeņa uzņēmumu tiek uzskatīti par neaktīviem, ja sešu mēnešu laikā netika deklarēti darījumi, uzņēmumā nav nodarbināti darbinieki, kā arī netika aprēķināta darba samaksa šajā periodā.
- **J līmenis:** jaunreģistrēts nodokļu maksātājs, ja uzņēmums ir reģistrēts pēdējo sešu mēnešu laikā, tas tiek uzskatīts par jaunreģistrētu uzņēmumu, kā arī tas vēl nav paspējis apliecināt savu godprātību nodokļu saistību izpildē un tiek vērtēts no Valsts ieņēmumu dienesta puses (*Valsts ieņēmumu dienests, 2024b*).

Jo zemāks ir reitinga novērtējums, jo lielāka uzmanība nodokļu maksātājam tiek pievērta no Valsts ieņēmumu dienesta puses. Autore izpētīja Finanšu ministrijas publiskoto informāciju par nodokļu maksātāju sadalījumu pēc nodokļu saistību līmeņa (sk. 1.attēlu).

1.attēls. Latvijas nodokļu maksātāju sadalījums pēc reitinga uz 2024.gada 1.februāri
(autores veidots, Finanšu ministrija, 2024)

Pēc apkopotās informācijas tika secināts, ka tikai nelielai daļai nodokļu maksātāju tika piešķirts vislabākais novērtējums (A līmenis), tie ir tikai 18 % no visiem Latvijas nodokļu maksātājiem. Autore uzskata, ka tas ir salīdzinoši neliels īpatsvars un nodokļu maksātājiem ir nepieciešams uzlabot nodokļu saistību izpildi, lai A līmeņa nodokļu maksātāju būtu vairāk.

Vislielāko īpatsvaru veido nodokļu maksātāji, kuriem ir jāuzlabo nodokļu saistību izpildi, B līmeņa nodokļu maksātāji ir 43%, kas nozīmē, ka gandrīz pusei Latvijas uzņēmumu ir problēmas ar nodokļu samaksu, deklarāciju iesniegšanu vai algu apmēriem, nodokļu maksātājiem ir jāuzlabo savas saistības ar valsti un ir jātiecas uz reitinga novērtējuma uzlaboju.

Uz 2024. gada 1. februāri bija reģistrēti 29 % neaktīvu uzņēmumu (N līmenis), kas nozīmē, ka gandrīz trešdaļa Latvijas uzņēmumu neveic saimniecisko darbību, nenodarbina darba ņēmējus vairāk nekā pusgadu. Pozitīvi vērtējams, ka Latvijā tiek dibināti arī jauni uzņēmumi, 3% nodokļu maksātāju ir reģistrējuši uzņēmumu pēdējo sešu mēnešu laikā.

Nodokļu maksātāju reitinga sistēmas administrēšanas nepilnības

Autore izpētīja nodokļu maksātāju reitinga līmeņa veidošanas faktoros un konstatēja, ka ir dažas nepilnības, kuras nepieciešamas uzlabot. Valsts ieņēmumu dienests, vērtējot nodokļu maksātāju saistību izpildi, izvērtē vispārējos faktoros, bet neanalizē uzņēmuma iekšējo vidi.

Autore analizēja divu uzņēmumu SIA "A" un SIA "B", nodokļu maksātāja reitinga kopējo novērtējumu. Autore secināja, ka reitinga sistēmas novērtējumu ir nepieciešams pilnveidot. Autore apskatīs ar piemēriem reitinga sistēmas nepilnības (sk. 2.attēlu).

A Laba saistību izpilde. Nodokļu maksātāja reitinga noteikšanas datums: 01.02.2024. [Reitinga sistēmas apraksts VID tīmekļvietnē](#) [Lai sagatavotu izziņu, doties uz sadaļu Izzīnas](#)

Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Juridiskā adrese	Reģistrācijas datums	Pamatdarbības veids (NACE2)
4xxxxxxx	SIA "A"		11.03.2011	Būvniecības mašīnu un iekārtu iznomāšana un ekspluatācijas līzings (7732)

[Rādītāji](#) [Pamatinformācija](#) [Vēsturiskie dati](#)

Nodokļu saistību izpildi raksturojošo rādītāju kopas

- ▼ Reģistrācijas datu novērtējums
VID rīcībā ir negatīva informācija par uzņēmumu [Skatīt pārskatu](#)
- ▼ Deklarāciju un pārskatu iesniegšanas rādītāji
Paldies par savlaicīgu dokumentu iesniegšanu!
- ▼ Nodokļu saistību izpildes rādītāji
Paldies par savlaicīgu nodokļu nomaksu!
- Nodokļu un muitas maksājumu administrēšanas rezultāti
- ▼ Darba samaksas novērtējums
Vidējā darba samaksa mēnesī nesasniedz 80% no mēneša vidējās darba samaksas privātajā sektorā valstī (CSP dati par 2023. gada trešo ceturksni) [Skatīt pārskatu](#) Vidējā darba samaksa, EUR: 856.55 Vērtētais periods: 01.07.2023-31.12.2023
- Nodokļu deklarēšanas risku novērtējums

2.attēls. SIA "A" nodokļu maksātāja reitinga kopējās novērtējums (Valsts ieņēmumu dienests, 2024a)

Analizējot 2.attēla datus, var redzēt, ka nodokļu maksātāja SIA "A" ir divi indikatori, kas tiek iezīmēti ar oranžu krāsu, kas nozīmē, ka uzņēmumam ir jāuzlabo šie rādītāji, bet pēc Valsts ieņēmumu dienesta reitinga sistēmas datiem šis nodokļu maksātājs ir novērtēts kā A līmeņa uzņēmums, kuram ir laba saistību izpilde.

Apskatot A līmeņa nodokļu maksātāju aprakstu ir norādīts, ka šie uzņēmumi pildi visas savas saistības laicīgi, tiem ir labas darba algas un nav konstatēti pārkāpumi, bet apskatot šos datus ir redzams, ka tomēr ne visiem A līmeņa nodokļu maksātājiem visi indikatori ir "zaļi" un vērtējami pozitīvi.

Izpētot SIA "A" reģistrācijas datu novērtējumu, tika konstatēts, ka nodokļu maksātājam pēc Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošas negatīvi raksturojošās informācijas Valsts darba inspekcijas pārbaudes laikā uzņēmumam bija konstatēti nelegāli nodarbināti darbinieki. Tas nozīmē, ka uzņēmums nodarbina nelegālos darbiniekus, nemaksā par tiek nodokļus valsts budžetā, kā arī šādam nodokļu maksātājam ir aplokšņu darba algas, tātad šajā gadījumā ir arī nelegālās izcelsmes naudas līdzekļi, kas ietver arī nedeklarētos darījumus, ieņēmumus no saimnieciskās darbības. Albullesvu atzīmē, ka izvairīšanās no nodokļu maksāšanas var sekmēt korupcijas izplatību, kā arī negatīvi ietekmē valsts ekonomiku kopumā, izraisa ēnu ekonomikas attīstību (Albullescu et al., 2016).

Tā kā Valsts ieņēmumu dienestā publiskojamu datu bāzē ir pieejami informācija tikai par reitinga līmeni, bet nav detalizētās informācijas par nodokļu maksātāja reitinga sistēmas veidošanas faktoriem, tāpēc šāds sadalījums neļauj iespējamiem sadarbības partneriem izvērtēt kopējo uzņēmuma nodokļu saistību izpildi un novērtēt visus iespējamus sadarbības riskus. Pēc

autores domām, šāds pārkāpums ir ļoti būtisks un uzņēmumam nedrīkst piešķirt A līmeņa nodokļu reitinga novērtējumu.

NODOKĻU MAKSĀTĀJA REITINGA KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

[Uz sākumu](#) > [Nodokļu maksātāja reitings](#) > Reģistrācijas datu novērtējums

Reģistrācijas datu novērtējums

Saglabāt PDF

Saglabāt JSON

Reģistrācijas numurs 4xxxxxxxxx

Nosaukums SIA "A"

VID rīcībā esošā negatīvi raksturojošā informācija uz 31.01.2024:

- Valsts darba inspekcijas pārbaudē konstatēti nelegāli nodarbināti darbinieki

Nodokļu maksātāja reitinga noteikšanas datums: 01.02.2024 00:00:00

3.attēls. SIA "A" nodokļu maksātāja reģistrācijas datu novērtējums (Valsts ieņēmumu dienests, 2024a)

Analizējot SIA "B" nodokļa maksātāja reitinga kopējo novērtējumu, pēc 4.attēla datiem, var redzēt, ka nodokļu maksātājam visi rādītāji ir vērtējami pozitīvi, savukārt darba algas rādītājs ir novērtēts negatīvi, iezīmēts ar "sarkano" indikatoru.

B Jāuzlabo saistību izpilde Nodokļu maksātāja reitinga noteikšanas datums 01.02.2024 [Reitinga sistēmas apraksts VID tīmekļvietnā](#) [Lai sagatavotu izziņu, doties uz sadaļu Izziņas](#)

Reģistrācijas numurs	Nosaukums	Juridiskā adrese	Reģistrācijas datums	Pamatdarbības veids (NACE2)
41xxxxxxxx	SIA "B"		31.10.1997	Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana (6820)

[Rādītāji](#) [Pamatinformācija](#) [Vēsturiskie dati](#)

Nodokļu saistību izpildi raksturojošo rādītāju kopas

Reģistrācijas datu novērtējums	
► Deklarāciju un pārskatu iesniegšanas rādītāji	
► Nodokļu saistību izpildes rādītāji	
Nodokļu un muļtas maksājumu administrēšanas rezultāti	
▼ Darba samaksas novērtējums	

Vidējā darba samaksa ir mazāka vai vienāda ar 50% no mēneša vidējās darba samaksas attiecīgajā nozarē un reģionā (CSP dati par 2023. gada trešo ceturksni)	Vērtētais periods 01.07.2023 - 31.12.2023.	
Vidējā darba samaksa ir mazāka vai vienāda ar valstī noteikto minimālās mēneša darba algas apmēru	Vērtētais periods 01.07.2023 - 31.12.2023.	
Vidējā darba samaksa mēnesī nesasniedz 80% no mēneša vidējās darba samaksas privātajā sektorā valstī (CSP dati par 2023. gada trešo ceturksni) Skatīt pārskatu	Vidējā darba samaksa, EUR 473,40	Vērtētais periods 01.07.2023-31.12.2023

Nodokļu deklarēšanas risku novērtējums

4.attēls. SIA "B" nodokļu maksātāja reitinga kopējās novērtējums (Valsts ieņēmumu dienests, 2024a)

Autore izpētīja SIA "B" deklarētās darba algas (sk. 5. attēlu). Analizējot SIA "B" nodokļa maksātāja darbinieku vidējās stundas tarifa likmes, var redzēt, ka visu darbinieku stundas tarifa likmes atbilst 80% no vidējās stundas tarifa likmes atkarībā no nodarbinātās profesiju grupas. Bet šeit ir ļoti svarīgs indikators, kas netiek ņemts vērā analizējot nodokļu maksātāja reitinga līmeni, tas ir darbinieku nostrādāto stundu skaits un darba ņēmēju statuss citos uzņēmumos. Pēc SIA "B" nodokļa maksātāja darba ņēmēju kopējo nostrādāto stundu skaita ir redzams, ka gandrīz visu darbinieku reģistrētu stundu skaits ir pavisam neliels, tie ir nodarbināti uz nepilnu slodzi, kā arī gandrīz visiem darbiniekiem ir vairākas darba vietas, līdz ar to tiem fiziski nav iespējas strādāt pilnu darba dienu, tāpēc tie ir nodarbināti uz nepilno slodzi.

Pārskats par darbinieku vidējām stundas tarifa likmēm

Stāvoklis uz: 2024.gada jūnijs
 Pieprasīt pārskatu

Reģistrācijas numurs: 41xxxxxx
 Nosaukums: SIA "B"
 Stāvoklis uz: 2024.gada jūnijs
 Vidējās stundu tarifa likmes aprēķina periods: 2023.gada jūnijs - 2024.gada februāris

Profesijas/ profesijas grupas kods	nosaukums	Darba ņēmēja		Kopējais Ieņēmumi	Kopējais nostādīgās stundas	Vidējā stundas tarifa likme uzņēmumā	Vidējā stundas tarifa likme valstī	80% no vidējās stundas tarifa likmes valstī	Atbilstība 80% no vidējās stundas tarifa likmes valstī	Atbilstība valsts minimālajai stundas tarifa likmei
		personas kods	uzvārds vārds							
1211	Administratīvie un finanšu vadītāji			1502,83	82	18,33	14,82	11,86	Atbilst	Atbilst
121101	VADĪTĀJS/DIREKTORS (PĀRVALDNIĒKS (komercapkalpojumu jomā))	xxxxxx-xxxx	Darbinieks 1	1502,83	82	18,33	9,86	7,89	Atbilst	Atbilst
2151	Elektriņženieri			1224,48	52	23,55	15,20	12,16	Atbilst	Atbilst
215101	Elektroinženieris	xxxxxx-xxxx	Darbinieks 2	1224,48	52	23,55	15,72	12,57	Atbilst	Atbilst
2422	Politikas pārvaldības vecākie speciālisti			4552,13	248	18,36	13,59	10,87	Atbilst	Atbilst
242202	Projekta KOORDINATORS	xxxxxx-xxxx	Darbinieks 3	4552,13	248	18,36	12,84	10,27	Atbilst	Atbilst
5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi			8286,58	1483	5,59	6,33	5,06	Atbilst	Atbilst
522301	Mazumtirdzniecības veikala PĀRDEVĒJIS	xxxxxx-xxxx	Darbinieks 4	1355,32	212	6,44	6,08	4,86	Atbilst	Atbilst
522301	Mazumtirdzniecības veikala PĀRDEVĒJIS	xxxxxx-xxxx	Darbinieks 5	6921,26	1271	5,45	6,08	4,86	Atbilst	Atbilst

5.attēls. SIA “B” nodokļu maksātāja darbinieku vidējās stundas tarifa likmes 2023.gada jūnijs – 2024.gada februāris (Valsts ieņēmumu dienests, 2024a)

Diemžēl izvērtējot nodokļu maksātāju kopējo nodokļu saistību izpildi šie faktori netiek ņemti vērā. Kas var atturēt iespējamo sadarbības partneru darījumu noslēgšanu ar uzņēmumu SIA “B”, jo Valsts ieņēmumu dienestā publiskojamo datu bāzē ir norādīts B līmenis, kas nozīmē, ka uzņēmumam ir jāuzlabo nodokļu saistību pildīšana, bet faktiski uzņēmumam ir ļoti labi rādītāji nodokļu saistību izpildē.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Latvijas nodokļu administrēšanas sistēma ir vērsta uz nodokļu un nodevu iekasēšanu no juridiskām un fiziskām personām, nodokļu kontroli, nodokļu politikas un normatīvo aktu izstrādi, galvenos nodokļu administrēšanas procesu veic Valsts ieņēmumu dienests un Finanšu ministrija.
2. Tikai nelielai nodokļu maksātāju daļai jeb 18 % ir laba nodokļu saistību izpilde, savukārt pārējiem nodokļu maksātājiem ir jāuzlabo nodokļu saistības un jādisciplinē savu nodokļu pienākumu attieksme.
3. Nodokļu administrēšanas process Latvijā ir nepārtraukti jāpilnveido un jāattīsta, sekojot visām izmaiņām ne tikai valstī, bet pasaulē kopumā.
4. Valsts ieņēmumu dienestam un Finanšu ministrijai ir jānovērš nepilnības nodokļu maksātāju reitingu sistēmā, jāpārskata līmeņa noteikšanas prasības, izvērtējot pārkāpumu būtību, noviržu īpatnības, jo pie nozīmīgiem pārkāpumiem var tik piemērots augstākais nodokļu maksātāju līmenis, kas var maldināt sadarbības partnerus.

Izmantotie avoti un literatūra

1. Albulescu, C. T., Tămășilă, M., & Tăucean, I. M. (2016). Entrepreneurship, Tax Evasion and Corruption in Europe. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 221, 246 – 253. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.05.112>
2. Finanšu ministrija. (2023). *Uzņēmējiem pieejama jaunā nodokļu maksātāju reitinga sistēma*. <https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/uznemejiem-pieejama-jauna-nodoklu-maksataju-reitinga-sistema>
3. Finanšu ministrija. (2024). *VID tīmekļvietnē turpmāk apskatāms katra uzņēmuma nodokļa maksāšanas reitings*. <https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/vid-timeklvietne-turpmak-apskatams-katra-uznemuma-nodoklu-maksasanas-reitings>
4. *Finanšu ministrijas nolikums*. (29.04.2003). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 239. <https://likumi.lv/ta/id/74752>
5. Joppe, A. (2008). *Nodokļu administrēšanas pilnveidošana*. Promocijas darbs. Latvijas Universitāte. <https://dspace-dev.lu.lv/server/api/core/bitstreams/d943766a-955f-49cc-8471-a1a8e83c5915/content>

6. *Par nodokļiem un nodevām.* (18.02.1995). Latvijas Republikas likums. <https://likumi.lv/ta/id/33946-par-nodokliem-un-nodevam>
7. Valsts ieņēmumu dienests (2024a). *Elektroniskās deklarēšanas sistēma.* <https://eds.vid.gov.lv/login/>
8. Valsts ieņēmumu dienests. (2023). *Nodokļu administrēšana.* <https://www.vid.gov.lv/lv/nodoklu-administresana>
9. Valsts ieņēmumu dienests. (2024b). *Nodokļu maksātāju reitinga sistēma.* <https://www.vid.gov.lv/lv/nodoklu-maksataju-reitinga-sistema>